

LISTINA O USTANOVENÍ PORUČNÍKA

KAŽDOU ZMĚNU BYTU PORUČNÍKOVA
NEBO PORUČENCOVA
DLUŽNO
IHNEDE OZNÁMITI SOUDU.

P

Při všech podáních v této věci buď uvedeno:

223 / 29.

Jed. čís.

Podepsaný soud jmenuje paná

[REDACTED]

poručníkem nezletilého dítěte — dětí

[REDACTED] služebné

v [REDACTED]

zemřelého dne 21. června 1928 :

Nesp. říz. č. 54 (50) — čes. (Listina o ustanovení poručníka; § 206 ob. z. obč.)

nezl. [REDACTED],
naro z. 20/6.1923.

Poručník má podle § 205 ob. zák. obč. své
svěření nabádati k poctivosti, zbožnosti a
ctnosti, vychovávatí přiměřeně jejich stavu
za řádné občany, zastupovati před soudem
i mimo soud, jejich jmění věrně a bedlivě
spravovati a ve všem se řídití zákonnými
předpisy.

J. Procházka

Pan poručník vykonal slib.

POUČENÍ O PORUČNÍKOVU ÚŘADU A JEHO HLAVNÍCH ÚKOLECH.

Poručníka ustanovuje soud nezletilcům, kterým se nedostává otcovské péče. Poručník zastává otcovo místo; neopatrjuje sice potřeby svého svěřence z vlastních prostředků, ale náleží mu stejně jako otcí, aby pečoval o svěřencovo tělesné, duševní a mravní dobro. Stále měj na paměti povinnosti uvedené v ustanovovací listině, jež přislíbil plniti (§§ 187, 205, 216 ob. z. obč.).

Poručenci jsou povinni poručníkovi úctou a poslušností (§ 217 ob. z. obč.).

Nad tím, jak poručník koná svůj úřad, bdí poručenský soud; poručník jest povinen, aby

dbal jeho rozkazů a jest mu zodpověděn. Navzájem jest poručenský soud nápomocen poručníku v každé obtížnější věci radou a poučením a podporuje ho při konání jeho povinností, jak to zákon vůbec ustanovuje a dovoľuje. Poručník necht' proto s důvěrou se k němu obrací.

Nejdůležitější poručnickovy úkoly jsou:

1. Co do poručencovy výživy.

Má-li poručenec vlastní jmění, má býti z jeho příjmů hrazen náklad na jeho výchovu a výživu. Jeho výši ustanoví soud, vyslechnuv poručníkův posudek (§ 219 ob. z. obč.).

Nestačí-li tyto příjmy, náleží po otcově smrti matce, aby opatřila, čeho se nedostává. Ostatně může také, vyžaduje-li toho poručenecovo dobro, zejména jeho zaopatření, sáhnuto býti se soudním svolením i na poručencovo základní jmění (§ 200 ob. z. obč.).

Není-li ani matka na živu nebo není-li s to, aby opatřila výživu, náleží o ni pečovati u poručenců manželského původu otcovým rodičům, po nich matčiným rodičům (§ 143 ob. z.

obč.). Poručník musí tedy bdíti nad tím, aby matka, nebo, je-li třeba, otcovi nebo matčini rodiče řádně plnili tuto svou povinnost. Jsou-li všechny uvedené osoby naprosto nemajetné, nebo není-li z nich žádná již na živu, má se poručník přičiniti, aby přiměl majetné nejbližší příbuzné k tomu, aby pečovali o sirotka (§ 221 ob. z. obč.).

Je-li nezletilý nemanželského původu, jest především jeho otec povinen hraditi náklad na jeho výživu a výchovu, a teprve, není-li s to, aby jej hradil, matka dítěte (§ 167 ob. z. obč.). Jakmile se tedy poručník ujme svého úřadu, snaž se zpravidla vypátrati nemanželského otce, a podaří-li se mu to, oznam to soudu, aby podle okolností bylo zjištěno otcovství k dítěti a po případě bylo vyměřeno výživné, k němuž jest otec povinen. Uznal-li otcovství, může soud vyměřiti zpravidla výživné v nesporném řízení. Soud nemusí vyměřiti výživné, dokud nemanželský otec dobrovolně plní své povinnosti nebo je-li zcela vyloučeno, že by mohl něčím přispívati na výživu. Proto poručník podá žalobu jen, pokudže-li a zmocnil-li ho k tomu poručenský soud.

Ale poručník jest povinen sděliti tomuto soudu vyšetřené okolnosti. Pro spor i pro nesporné řízení lze žádati za udělení práva chudých, je-li nutno jak poručence, tak i příbuzné, kteří jsou podle zákona povinni je živiti, pokládati za chudé, takže nejsou s to, aby bez zkrácení nuzné výživy hradili náklady řízení. Vysvědčení pro poručence může vydati i poručenský soud, i když se nepředloží vyplněný dotazník o majetkových poměrech (§ 15 m. n. z 21. prosince 1915, č. 380 ř. z.).

Poručník jest také povinen toho dbáti, aby otec vskutku plnil své povinnosti, a kdyby toho nebylo, dovolávati se pomoci soudu, aby byl vymáhán náklad na poručencovu výživu. Exekuce na služební platy osob zaměstnaných ve službách veřejných a soukromých jakéhokoliv druhu (služební platy, týdenní, denní mzdy) může býti vedena pro výživné do dvou třetin zaměstnancova platu s omezením, že musí zůstatí volným ročně aspoň 3000 Kč a z výslužného (zaopatřovacích požitků a pod.) 2000 Kč (zák. z 15. dubna 1920, čís. 314 Sb. z. a n.), při čemž se považuje při státních zaměstnancích za služební plat 75% služebního platu bez

výchovného a za výslužné (provise, odbytné atd.) 75% bez výchovného a bez přídavku (§ 150 zák. z 24. června 1926, č. 103, § 106 nař. ze 7. července 1926, č. 113 a § 64, nař. ze 7. července 1926, č. 114 Sb. z. a n.). Právo chudých povolené pro spor vztahuje se i na exekuční řízení, neuplynula-li doba delší roku mezi pravoplatným skončením sporu a zahájením exekučního řízení.

Jestliže přišli poručencovi rodiče (manželští nebo nemanželští) nebo jeden z nich o život v závodě povinném k úrazovému pojištění (jako jsou podniky horní, továrny atd.), nechť se domáhá poručník důchodu náležejícího po zákonu jeho svěřenci. Nárok na sirotčí důchod má také dítě mladší 17 let, zemřelí otec nebo matka, pojištění podle zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří (zák. z 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n.) a podle zákona o pojištění osob samostatně hospodařících (zák. z 10. června 1925, č. 148 Sb. z. a n.). Také měl poručník na paměti, že jsou podpůrné pokladny pro horníky, obchodní pomocníky, čeled' a j., na které lze se obrátiti o podporu; rovněž může se ucházeti o podporu u různých dobročinných ústavů,

zemských a okresních sirotčích fondů, spolků (okresních péčí o mládež, okresních komisí pro péči o mládež), chudinských fondů, nadací.

Posléze jest povinna domovská obec, aby poskytovala poručenci chudinské zaopatření, které zahrnuje také péči o poručencovu výchovu. Poručník pečuj proto záhy o to, aby byla nepochybně zjištěna poručencova domovská příslušnost.

Požaduje-li poručník péče poručencovy domovské obce, má se obrátiti:

a) v Praze na vrchní ředitelství chudinského ústavu (nyní podle sociálního řádu hlavního města Prahy na sociální ústav hlavního města Prahy, k němuž náležejí ústřední sociální sbor, místní sociální sbory, ústřední sociální úřad a sociální úřadovny);

b) v obcích s vlastním statutem (v Liberci, Brně, Jihlavě, Kroměříži, Olomouci, Opavě, Uh. Hradišti, Znojmě a Frýdku-městu) na purkmistrovský úřad (městskou radu nebo chudinskou komisi);

c) v jiných obcích na obecního starostu, nebo na chudinskou komisi nebo na některého jejího člena.

Stížnosti v chudinských věcech jdou v městech s vlastním statutem [v Praze a ostatních pod b)] na sbor obecních starších a dále na zemský (správní) výbor; v ostatních obcích v Čechách na okresní výbory (okresní správní komise) a zemský správní výbor, na Moravě a ve Slezsku na zemský výbor.

Poručník nechť neopomene ihned oznámiti soudu, ožení-li se otec nemanželského dítěte s jeho matkou, aby byla opravena matrika, dítě zapsáno jako manželské (legitimované pozdějším sňatkem) a poručník zproštěn svého úřadu.

2. Co do poručencovy výchovy.

O poručencovu osobu přímo pečovati náleží především matce (§ 218 ob. z. obč.); u manželských dětí po ní otcovým rodičům, pak matčiným rodičům. Poručníku však náleží dohlížeti na poručencovu výchovu a ji řídit (§§ 216, 217 ob. z. obč.); kdykoliv shledá, že by utrpělo dobro dítěte výchovou u jmenovaných osob, jest povinen zjednati nápravu. Je-li třeba, může si vymoci soudního rozkazu, aby bylo dítě odňato matce nebo příbuzným a jinde opatřeno. Není-li však poru-

čenec vychováván ani u matky ani u otcových nebo matčiných rodičů, má poručník ve svých rukou veškeru moc a povinnost poručence vychovávat. Při tom má si však poručník vyžádati ve všech důležitých a pochybných věcech svolení a příkazů poručenského soudu (§ 216 ob. z. obč.).

Zejména nechť oznámí poručník soudu, nemohl-li by zabrániti poručencovu špatnému chování se. V takových případech může dokonce soud naříditi, aby poručenec byl dodán do vychovávacího ústavu nebo do polepšovny.

Ať poručník sám opatřuje poručencovu výchovu či toliko nad ní bdí, vždy musí přísně na to dohlížeti, aby poručenec povinný školou byl včas zapsán do veřejné obecné školy a pak do školy pravidelně docházel. Také nechť o to pečuje, aby poručenec, je-li možno, chodil do vyšší školy průmyslové neb hospodářské nebo jiného odborného učiliště; neboť čím větší budou poručencovy vědomosti a schopnosti, tím snazší bude jeho budoucí život.

Zvláštní pozornost buď věnována volbě budoucího poručencova životního povolání; poručník nechť si tu vyžádá svolení poručenského soudu.

Vstoupí-li poručenec do učení k živnostníku, sepsána buď učební smlouva a přihlíženo buď k tomu, aby bylo přesně dbáno předpisů živnostenského řádu o učební smlouvě.

K poručenecovu sňatku vyžádej si poručník včas svolení poručenského soudu; má-li poručník závažné důvody, může odepřít svolení k sňatku, o čemž rozhodne poručenský soud.

3. Co do správy jmění.

Jakmile ustanoví soud poručníka, zjistí veškeré sirotčí jmění a postará se o jeho zajištění (§ 222 ob. z. obč.). Poručník má při tom podati soudu všechna potřebná vysvětlení a oznámí mu všeliké poručenecovo jmění, o němž ví nebo se později doví.

H o t o v ý c h p e n ě z má si poručník jen tolik ponechat, kolik jest zapotřebí k poručenecově výchově a k řádnému hospodaření zpravidla na rok (§ 230 ob. z. obč.). Ostatní hotové peníze, pokud jich není třeba na zaplacení dluhů, dlužno uložiti způsobem, dovoleným v zákoně tak, aby poskytovaly užitek. Cenné papíry musí býti dány do soudní úschovy; jenom spořitelni knížky, na které lze ukládati pro poručenec peníze bez omezení, mohou

býti ponechány poručníkovi, opatřil-li poručenský soud jejich vinkulování.

Do soudní úschovy možno složiti jmění u berního úřadu jako schovacího úřadu a sirotčí pokladny (v Praze a v Brně u schovacího úřadu civilních soudů), u poštovního šekového úřadu nebo u Zemské banky v Praze. K uložení třeba jest povolení poručenského soudu, který vydá potřebné poukazy. O složení vydáno bude potvrzení, které u berních jako schovacích úřadů (u schovacích úřadů) podepíše přednosta a kontrolující úředník a opatří úřední pečeti. Dobře jest míti na mysli, že sice složením počíná soudní úschova, ale že správa uloženého jmění nenáleží k úkolům soudu, třebaže na ni dohlíží. Poručník musí sám pod vlastní odpovědností o to pečovati, aby byly splatné kupony včas předloženy k výplatě, musí dohlížeti, byly-li slosovateľné cenné papíry vylosovány a případ od případu navrhnouti, aby vylosované papíry byly předloženy k výplatě. Složí-li se cenné papíry (pokud se týče vkladní knížky) u poštovního šekového úřadu nebo Zemské banky v Praze, může býti navrženo, aby byly převzaty i do správy. Tyto ústavy obstarají pak samy zpeněžení

splatných kuponů, nové kuponové archy, dohlížejí na slosování cenných papírů atd., takže značně ulehčují poručníku v jeho povinnostech a odpovědnosti.

Ve všech věcech, které nenáleží k řádnému hospodaření a jsou důležitější, nesmí poručník nic podnikati bez soudního svolení. Může tedy arcit sám na př. dáti vykonati potřebné opravy, opatřiti nutné nástroje, šatstvo, učební pomůcky atd., zcizovati polní plodiny, ujednávatí námezdní smlouvy se služebnictvem, platiti daně a pod. Soudního povolení však potřebuje, jde-li na př. o to, aby byla ujednána pachtovní smlouva, zcizena část základního jmění poručencova neb aby byla dále provozována nebo zastavena poručencova obchodní nebo průmyslová živnost (§ 233 ob. z. obč.).

Při všech jednáních smí býti poručníkovi vodítkem toliko poručencovo dobro; poručník má věnovati, spravuje poručencovo jmění, veškeru pozornost, jak se sluší na poctivého a pilného hospodáře, a jest za to odpověden (§ 228 ob. z. obč.).

O správě sirotčího jmění jest povinen poručník zpravidla vydávati soudu účet (§ 238 ob. z. obč.). O tom, čeho se vyžaduje při po-

ručenském účtu a jak má býti sepsán, lze najíti obsírné poučení v §§ 239 až 242 ob. z. obč. a v §§ 203 až 215 pat. ze dne 9. srpna 1854, č. 208 ř. z. Poručenský účet, který není objemný, může poručník podati také ústně do soudního zápisu; nechť si tedy již mezi rokem činí souvislé zápisky a včas opatří doklady potřebné pro účet.

Výjimkou může soud zprostiti poručníka povinnosti vydávati účet, lze-li za to míti, že příjmy ze sirotčího jmění nebudou větší než náklad na poručencovu výživu a výchovu (§ 238 ob. z. obč.). Ale i tu má poručník povinnost podávati soudu v určitých obdobích zprávy o poručencových osobních poměrech, o tom, jak pokročila jeho výchova, jaký život vede a po případě, jaké jsou jeho výdělkové poměry.

Na konec buď podotknuto, že poručník má žádati za prodloužení poručenstva, vznikají-li pro poručencovy tělesné nebo duševní vady nebo pro jiné příčiny, zejména pro jeho náklonnost mrhati jměním, závažné pochybnosti proti jeho svéprávnosti. Žádost za prodloužení poručenské moci podati jest tak včas, aby prodloužení vešlo ve veřejnou zná-

most dříve, než se poručenec stane zletilým (§ 251 ob. z. obč.). U nezletilých, kteří jsou starší 7 let a nejsou pro duševní chorobu nebo slabomyslnost s to, aby sami obstarávali své věci, může býti navrženo také úplné zbavení svéprávnosti.